

3 juni 2026
Justitiedepartement
Ju2026/00351

Internetstiftelsens remissvar på Ökade möjligheter till tillgångsinriktad brottsbekämpning

Stiftelsen för Internetinfrastruktur ("Internetstiftelsen") har beretts tillfälle att yttra sig över SOU 2026:10 Ökade möjligheter till tillgångsinriktad brottsbekämpning.

Om Internetstiftelsen

Internetstiftelsen är en oberoende, affärsdriven och allmännyttig organisation som verkar för ett internet som bidrar positivt till människor och samhälle. Organisationen säkerställer en robust och säker internetinfrastruktur som möter dagens och framtidens behov i Sverige, samtidigt som de främjar forskning, utbildning och undervisning med inriktning på internet.

Internetstiftelsen ansvarar för internets svenska toppdomän .se samt drift och administration av toppdomänen .nu. Intäkterna från denna verksamhet finansierar allmännyttiga insatser.

Genom satsningarna bidrar Internetstiftelsen till att öka den digitala kompetensen och resiliensen i samhället, stärka kunskapen om internetanvändning och dess påverkan på individ och samhälle samt utveckla identitets- och behörighetslösningar som förenklar inloggning och stärker säkerheten.

Internetstiftelsens vision är att alla i Sverige vill, vågar och kan använda internet.

Sammanfattning

Internetstiftelsens remissvar är begränsat till frågan om beslag av domännamn. Internetstiftelsen instämmer i bedömningen att domännamn ska kunna tas i beslag, att en utvidgad beslagsregel kan avse alla typer av egendom samt att beslaget inte bör innebära en nedstängning. Därtill redovisar Internetstiftelsen för vad ett domännamn är, Internetstiftelsens roll och registry-registrarmodellen samt resonerar kring hur beslag i praktiken kan genomföras.

Inledning

Internetstiftelsens remissvar begränsas till frågan om beslag av domännamn.

Kap. 3.2 En utvidgad beslagsregel

Förslag: Alla typer av egendom ska kunna tas i beslag.

Internetstiftelsen instämmer i detta förslag.

Utredarens bedömning: En utvidgad beslagsregel kan avse alla typer av egendom. Det behövs inte några särregler för egendom som kan användas som kommunikationsmedel.

Internetstiftelsen instämmer i utredarens bedömning.

Beslaget behöver inte innebära en nedstängning

Internetstiftelsen instämmer i att ett beslag av ett domännamn inte behöver innebära att adressen som namnet leder till alltid stängs ner helt. Det som är avgörande är hur innehavarens rådighet över domännamnet begränsas och om domännamnet deaktiveras (slutar att fungera) eller pekats om. Det är vår bedömning att ett krav på att domännamnet ska deaktiveras eller pekats om kan komma i konflikt med tryck- och yttrandefriheten och följaktligen inte är en lämplig följd av ett beslag.

Utredaren menar att det inte är nödvändigt att en verkställighet av ett beslag måste gå till på det sättet, det vill säga att domännamnet måste pekats om. Om verksamheten som bedrivs på domännamnet är laglig finns ingen anledning att stänga ner domännamnet under beslagstiden. Utredaren menar vidare att även om det finns anledning att stänga ner domännamnet borde det sällan finnas anledning att under beslagstiden stänga av e-postkonton kopplade till domännamnet.

Vi vill dock upplysa att påståendet "Och även om domännamnet ska stängas ner borde det sällan finnas anledning att under beslagstiden stänga av e-postkonton kopplade till domännamnet." är missvisande. Om ett domännamn stängs ner slutar allt som är kopplat till det domännamnet att fungera. Det är alltså inte tekniskt möjligt att e-postkonton kopplade till domännamnet fungerar om domännamnet stängs ner.

Vi vill följaktligen tydliggöra att om ett domännamn tas i beslag kan det vara en ingripande åtgärd. Om domännamnet är en huvuddomän som även har underdomäner kan beslaget alltså innebära att all möjlighet att kommunicera via det domännamnet och alla underdomäner begränsas, inklusive användningen av e-post.

Om avsikten är att domännamnet inte ska kunna överlåtas under beslagstiden kan detta uppnås genom att domännamnet spärras eller att behörig myndighet får viss rådighet över det aktuella domännamnet, utan att de tjänster som är kopplade till domännamnet påverkas. Det är därför av synnerlig vikt att rutinen för hur ett beslagtaget domännamn ska hanteras är väl förankrad. Nedan följer vårt resonemang om praktiska lösningar.

Om domännamn

För att möjliggöra en praktisk tillämpbar beslagsregel för domännamn vill vi upplysa om hur domännamn fungerar samt om domännamnets livscykel, vilket får betydelse för hanteringen av ett beslagtaget domännamn.

Ett domännamn kan beskrivas som en blandning av en adress och en identitet på internet. Domännamnet är det man skriver in i sin webbläsare för att komma till den webbplats man vill besöka, till exempel *regeringen.se*. Domännamnet existerar bara så länge det är registrerat och kan liknas vid ett abonnemang. Genom att registrera ett domännamn erhåller innehavaren en nyttjanderätt och en ensamrätt till domännamnet, under den period som domännamnet är registrerat.

Den som är registrerad innehavare av ett domännamn framgår i Internetstiftelsens register. Uppgifter om registrerad innehavare kan lämnas ut av Internetstiftelsen efter begäran, med beaktande av dataskyddsreglerna.

Internetstiftelsens roll, affärsmodellen och domännamnets livscykel

Internetstiftelsen ansvarar för internets svenska toppdomän .se, med registrering av domännamn, samt administration och teknisk drift av det nationella domännamnsregistret. Internetstiftelsen sköter också drift och administration av toppdomänen .nu. Det är alltså domännamn under toppdomänerna .se respektive .nu som Internetstiftelsen har teknisk kontroll över som toppdomänadministratör.

Av betydelse i sammanhanget är också den så kallade registry-registrarmodellen som tillämpas för .se- och .nu-domännamn. Registrering av domännamn sker genom Internetstiftelsens återförsäljare, så kallade registrarer.¹ Det är registrarerna som har kundkontakten och som ansvarar att på kundens/innehavarens begäran bland annat förnya domännamnet (under förutsättning att kunden/innehavaren betalar för domännamnet enligt avtal mellan registrar och kunden/innehavaren).

Det föreligger ett trepartsförhållande mellan Internetstiftelsen, registraren och domännamnsinnehavaren. Vid domännamnsregistrering godkänner domännamnsinnehavaren Internetstiftelsens registreringsvillkor,² samt registrarens användarvillkor.

Registraren har ett så kallat registrarkonto där samtliga aktiva registreringar av domännamn hanteras och administreras i förhållande till Internetstiftelsen. Det är endast till registraren som en domännamnsinnehavare – eller i relevanta fall den myndighet som har vårdplikten för ett domännamn – kan betala för att upprätthålla domännamnets registrering. Internetstiftelsen fakturerar i sin tur registrarerna för de domännamn som registreras och förnyas, medan något direkt betalningsförhållande mellan Internetstiftelsen och domännamnsinnehavaren föreligger inte. Betalning kan inte göras direkt till Internetstiftelsen enligt rådande affärsmodell.

Ett domännamn kan registreras med en period mellan 12-120 månader. Om domännamnet inte förnyas innan registreringsperiodens utgång förfaller det. Det innebär, kortfattat, att domännamnet kommer att deaktiveras (slutar att fungera) och efter en period avregistreras och frisläppas. Domännamnet kan därefter ånyo registreras av vem som helst enligt först till kvarn-principen.

Det finns både svenska och utländska registrarer. Det förekommer även att registrarer använder egna återförsäljare (så kallade sub-registrarer/resellers), vilket innebär att innehavaren kan ha ingått avtal med en sådan återförsäljare i stället för direkt med registraren.

Hantering av beslag av domännamn

En möjlighet är att tekniskt spärra ett domännamn för överlåtelse eller avregistrering. Detta innebär att innehavaren fortfarande har rådighet över till exempel innehåll eller e-postkonton kopplade till domännamnet, men rådigheten över själva domännamnet begränsas. Beslaget innebär därmed att kontrollen över dispositionen av domännamnet inskränks, utan att inskränka rådigheten över innehåll på webbsidor eller e-postkonton.

¹ <https://internetstiftelsen.se/domaner/registrera-ett-domannamn/>

² <https://internetstiftelsen.se/domaner/registrera-ett-domannamn/villkor-och-regler-for-se-och-nu-domaner/>

En sådan typ av spärr kan tekniskt endast genomföras av Internetstiftelsen som toppdomänadministratör, inte av registrarna. Så länge som domännamnet är spärrat måste dock förnyelseavgiften betalas till den registrar som administrerar det aktuella domännamnet för att domännamnet fortsatt ska vara registrerat.

Invändningar mot en sådan lösning kan göras av kostnadseffektivitets- och administrativa skäl. Modellen skulle innebära att Internetstiftelsen behöver införa och hantera en särskild process för beslagsspärrar, trots att kundrelationen och den löpande administrationen av domännamn hanteras av registrarna. Detta skulle medföra ökade administrativa kostnader och ett avsteg från den etablerade registry-registrarmodellen som utgör grunden för marknaden för .se- och .nu-domännamn.

En annan möjlighet är att domännamnet inte spärras utan istället överförs till en registrar (återförsäljare) som behörig myndighet samarbetar med och som därmed kan hindra överlåtelse eller avregistrering. Beslagtagna domännamn samlas då hos en utpekad registrar. Innehavaren har då fortfarande rådighet över till exempel innehåll eller e-postkonton kopplade till domännamnet, men rådigheten över själva domännamnet begränsas trots att det inte har spärrats av Internetstiftelsen. Lösningen kan innebära en mer kostnadseffektiv och administrativ enklare hantering. (Lösningen kan eventuellt liknas vid lösningar som rättsvårdande myndigheter använder vid förvaring av fysiska föremål hos privata aktörer).

Avslutande kommentarer

De praktiska följderna av beslag av domännamn är en komplex fråga då det finns flera aspekter att ta hänsyn till, ytterst frågan om yttrandefrihet och risken för censur. Vi vill därför i ett tidigt skede upplysa om de olika lösningar som finns för att beslagta domännamn enligt ovan, i syfte att skapa förståelse för de praktiska och tekniska förutsättningarna. Vi vill understryka vikten av dialog mellan Internetstiftelsen och behöriga myndigheter inför tillämpning av de föreslagna reglerna kring beslag.

Ärendet har beretts av senior Legal Counsel Filippa Murath, Vice President Legal, Regulatory and Compliance Karolina Larsson och Vice President Registry Services Kristian Ørmen.

För Internetstiftelsen



Carl Piva, vd